

V. évfolyam, 50. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =
június 24. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A kenyérdrágaság ellen.

—, június 22.

A buza ára állandóan emelkedik. A liszt ára ehhez való mértékben. Természetesen ugrik a kenyér ára is.

Ha a pezső ára ugorna, az ékszer ára haladna felfelé, vagy bármely felesleges, fényűző dologé, alig lehetne felpanaszolni. Akinek nincsen rá pénze, ne vegye meg. A fényűzés és a nyomában járó pazarlás nem szükséges része az életnek. De a kenyér, az más. Az mindenkinek szükséges dolga, az élés, a megélhetés első feltétele. A gazdag ehetik kenyér helyett sok mindent más ételt, de a szegénynek nem marad mása, csak a kenyér. A mindennapi betevő falat. Amiről az imádság beszél: mindennapi kenyertünk add meg nekünk.

Ez igazán a legszerényebb óhaj, hogy az embernek naponta legalább kenyere legyen. A vizet és a levegőt ingyen adja a természet, kenyér kell csak hozzá és akkor már meg lehet élni. Ha nincs, jön az éhínség.

A buza azonban van. Van tavalyi is és az idén is fog teremni. De azért az ára úgy megy felfelé, hogy szinte hihetetlen. Legalább hat év előtt ezt nem hitte volna senki. Ma harmincnyolc koronán áll. Volt idő, mikor tizenháromon állt. S még mindig emelkedik az ára.

Mi lesz ebből?

Egy érdekes esetet írunk ide. Bécsből jön ugyan, ahol tudvalevőleg nem nagy barátságban vannak irántunk, de azért jellemző. Kétféle oldaláról is jellemző.

A bécsi község tanács, mely meg lehetőségen nagy tanács: másfélmillió ember ügyeiben intézkedik, meginterpellálták a tanácsot, hogy mi az oka annak, hogy a lisztárak oly mértékten emelkednek s a szegényebb néposztályt élelmezési válságokba sodorják.

Az interpellációra a bécsi község tanács azt felelte, hogy a lisztárak nagyságának oka a budapesti tőzsdén otthonos határidőzlet. Ellene ezuttal nem tehet semmit, de kérelemmel fordul a kormányhoz, hogy emelje fel a gabonavámokat és járjon el abban, hogy Magyarországon a gabonahatáridőzlet eltűnjen.

A Lueger ur politikai neveletlenségétől eltekintve, ismert dolog, hogy a

bécsi község tanács a közintézmények fejlesztése és rendbentartása irányában értékes munkát fejt ki a népért. Illetve a maga népeért. A gabonavámok fel-emelését kérő mozgalom is ezt mutatja. Ez a mi rovásunkra menne. A derék osztrák sógorok azt célozzák vele, hogy a magyar gabonának a vám külföldre való kivitele megnehezítették: ilyenformán ők könnyebben juthatnának olcsóbb liszthez. Szóval megint a régi szisztéma: Magyarország legyen ebben a dologban is fejőstehene Ausztriának.

Ami azonban a budapesti tőzsde határidőzleteit illeti, abban igazuk van.

A gabona, a liszt, a kenyér olyan nyereszkedés tárgya, melynek erköletelenségéhez kétség sem férhet senki olyan ember részéről, aki ezekben az üzletekben valamely módon, akár közvetlenül, akár közvetve, nem érdekelt.

Nem is határidőzlet ez. Ezt a kifejezést csak a nagyközönség számára megtévesztésnek használják.

Az igazi neve különbözőzeti üzlet s ebben a formájában, mikor a kenyérral új piszkos spekulációt, a leglelkiesmeretlenebb valamije közé tartozik. Szegény, hogy fennáll, szegény, hogy eddig fennállhatott.

A különbözőzeti üzletek nem szolgálják sem a termelés, sem a fogyasztás érdekeit. Az csak is üzérkedés, annak is a leghitványabb fajtája, mert a szegény ember eledeléből, a kenyérből csinál üzletet.

Mondják ugyan, hogy a határidős üzletkötéseknél meg van állapítva, szerződésbe van véve, hogy a gabonát szállítani hajlandó fél a gabonát kívánatra a határidőre tényleg szállítani tartozik, míg a másik fél azt természetben elfogadni és készpénzben kifizetni tartozik. De az csak a papiroson van. A valóságban egy árva szó sem igaz belőle. Erköletelen nyereszkedés az a különböző kenyérmagvakon, tápszereken. Mesterséges felesigázása az áraknak. A fogyasztó helyzetének nehezéte, anélkül, hogy a termelőnek ebből bármi előnye származnék. Ellenkezőleg: a valóságos szállításra való üzlet árait megrongálják, vagy a termelő veszít, vagy a fogyasztó veszít, ellenben a kenyéren való tisztességtelen üzérkedés spekulánsai hasznot huznak belőle. Már a ki huz. Mert egy részük letörlik ebben a nép bőrére menő erköletelen kenyérferbliben

A bécsi község tanács, — habár idegen ország ügyeibe avatkozik is —, ha a saját hatáskörében intézkedéseket tesz arra nézve, hogy ez a kenyérdrágaságot csináló üzlet megszűnjön, bizonyára a nép érdekében cselekszik és helyes dolgot művel.

Polgári iskolát Kulának.

Írta: Török József.

A „Bácskai Közérdek“ c. lap vezető cikkül jelent meg Dr. Hermann Antal egyetemi tanár, nagyhirű etnografus, a polg. isk. tanítóképző intézet igazgatójának a kulai kaszinóban ez év június 8-án megtartott szabadelőadásából készített kivonat.

E cikk, mely a kulai polgárság előtt zászlóbontás a polgárság iskolájának érdekében, oly erős nemzetgazdasági és kulturpolitikai elveken alapult, mely a modern nemzeti irányu oktatás feltétlen alapját képezi. Radikálisan mutat rá a cikkíró azon körülményekre, melyek társadalmunk hiányát vannak hivatva orvosolni. Magyarország meg van áldva a természet és a szellem kincseivel. Földje termékeny, népe tehetséges. Van derék őstermelője, jeles intelligenciája, de nem elég törzsökös és erős az a közép rétege, melyet szűkebb értelemben vett polgári osztálynak nevezünk. Maga a magyar ipar és kereskedelem nem eléggé magyar és versenyképes. Pedig minden kultur államnak az ipar és a kereskedelem a törzse és a gerince. A származás és a kard hatalma, mely egy évezreden keresztül fentartó eleme volt hazánknak, lehanyaglott, de nem lépett helyébe a munka hatalma, a művelt polgár. Itt a hégzag a nemzet szerves állapotának fejlődésében, tehát meg kell teremteni a hatalmas, erős, hazafias magyar polgári rendet. Az ész vezérelte kéz magasabb munkájára kell tanítani a művelt magyar középosztályt.

Nemcsak az egyéni jólét feltétele ez, hanem a haladás alapja, a nemzeti kultúra főkérdése, de egyuttal a legfontosabb politikai érdek is. Amíg iparunk és kereskedelmünk nem független, nem önálló, nem magyar: addig politikai önállóságunk és függetlenségünk csak fikció. Amíg minden magyar ember nem a maga zsebében csinálja meg az önálló magyar bankot, nem a maga háza küszöbén állítja fel a külön vámterületet: a külföld s kivált Ausztria adózói, zsoldosai vagyunk és maradunk.

Magyar ipart kell teremteni, magyar iparost kell nevelni az iskolában, a munkában, az életben. Hazafias iparost, aki munkáját a nagy nemzeti célok szolgálatába tudja állítani; de, hogy ezt a nagy feladatot megfejthessük, a

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

KRON KÁROLY FIA

cég Ujvidéken tisztelettel értesíti n. é. vevőit, hogy a nyári ujdonságok lenge selyem szövetekben: mint Bolienne, pouplin, ottoman, marquissette, valamint batistok, ruhavásznak, shantung, tussor, foulard, madeirahimzések, sima és himzett piquékermék, francia percaikok és delainek-beleértve a legutolsó hetek kreációit is — raktárra érkeztek és a cég nagyszámu kirakataiban kerülnek folytatólagosan kiállításra.

magyar polgári iskolát kell emelni, fejleszteni, tökéletesíteni és terjeszteni azért is, mert ezen intézmény nem a külföldet utánozva, hanem a magyar speciális viszonyokból fejlődött ki természetesen. Ez az iskola adja meg a polgárság számára az általános műveltséget, ez adja meg az anyagot az ipar és kereskedelem hatalmas és erős épületének. A polgári iskola az igazi egységes nemzeti iskola, mert a népiskola azt nyújtja, a mire minden embernek szüksége van a nyugati kulturvilágban, a középiskola a tudományos pályára készít elő, a polg. iskola egy intenzív és tiszta nemzeti műveltséget mint öncélt nyújt növendékeinek.

Mindenben osztom a nagytudású előadó nézetét, mert oly mélyreható, oly közvetlen és részletes és oly meggyőző módon okolja a nemzeti irányu polgárság iskolájának jogosultságát, hogy minden embert szeretnék zászlaja alá sorakoztatni, a nemzeti irányu iskoláztatás érdekében.

Sok virágzó nagyközségben azért hiányzik a pezsgő társadalmi élet, melyet más művelt nemzeteknél láthatunk, mert nemzetünk nagy tömege hiányzik egy öntudatos társadalmi munkásság teréről.

Ez a nagy tömeg az iparos és kereskedő osztály, mely a polgári középrendet alkotja, de nem a mai formájában, hanem *kellő szellemi műveltség jellemezője mellett* úgy, hogy ki legyen töltve a nagy úr, a mely az östermelő és szellemi intelligencia között ezidő szerint főáll. Mert társadalmi életünk beteges állapotát jelenti az, ha rétegei között nincs meg a természetes átmenet, mely a szellemi és erkölcsi életnek vérkeringését gyorsá és üdévé teszi.

Nem elég az, hogy van iparos és kereskedő osztályunk, nem elég, hogy az ipar- és kereskedelem foglalkozóknak van elég pénzük, ipari és üzletszemléjük, vállalkozási hajlandóságuk, számitani tudó eszük: oda magasabb műveltség is szükséges. Hogy beszélhetünk mi öntudatos ipari és kereskedelmi fejlődésről, ha a falusi, tanyai gyermek a négy elemi iskolát négy télen át elvégezvén, így beszél: én már minden iskolát elvégeztem, most el megyek botos vagy kovács inasnak, vagy ha vágyai tovább viszik, bemegy a legközelebbi városba és asztalos vagy lakatos inasnak szerződik. Négy év elteltével felszabadul és megkapja munkáskönyvét és ő már képzett iparos vagy kereskedőnek tartja magát. Hol ennek az alapműveltsége, hol ennek a megkivántató társadalmi készsége? Mennyivel tudja ez előbbre vinni az ipar vagy kereskedelem fejlődő ügyét? Így nem lehet ipari és kereskedelmi fejlődésről szólni, csak azon esetben, ha a mostani viszonyoknak megfelelőleg *kellő alaptanulmányok után* veszi kezébe a vésőt, furót, kalapácsot, vagy áll a kereskedelem szolgálatába.

Megengedem, hogy 4 elemi iskolai végzettség után is jó ipari munkás válhatik valakiből, de nem elég az ipart csak gyakorlati módon tudni, feltétlenül szükséges oda gyakorlati tudást kiegészítő szellemi intelligencia is, mert így tisztultabb, öntudatosabb és határozottabb ipari gondolkodása van az illetőnek.

Ugy képzelem én a nálunk hiányzó magasabb színvonalon álló iparos és kereskedő

osztályréteget, hogy annak minden egyes tagja legalább a polgári iskolát végezze el, hogy így kellő szellemi tudással kezdjen neki kényerét adó pályájának. Mert a polgári iskola van arra hivatva, hogy az erős polgári rendet megteremtse.

A 40 évvel ezelőtt törvénybe iktatott polg. iskolai intézmény eddig oly fejlődést mutatott, hogy közel 400 iskola van már Magyarországon a polgári középrend megteremtésére, fejlesztésére és erősítésére.

Törvényünk is van, melylyel minden 5,000 lakó községet kötelezhetne az állam polg. iskola felállítására, de annak alkalmazása nélkül is megteszik azt a városok és községek, ha belátják annak fontosságát és szükségességét, esetleg halaszthatatlanságát.

Kula község előjárósága és vezető körei is mind jobban és erősebben foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy náluk egy polg. iskola felállítása immár halaszthatatlan. A 9000 lakosságú nagyközség valóságos gócpontja Közép-Bácskának és maga a község is igen élénk ipari és kereskedelmi középpont, amit nagyszámu gyártelepei és kereskedelmi forgalma is igazolnak. Azonkívül Kula, mely formálisan piaca úgy ipari, valamint kereskedelmi szempontból az egész körülötte elhelyezkedő községeknek, ami természetesen kívánja azt is, hogy szellemi középpontját is képezze a környéknek. De meg is vannak az erre való szükséges feltételek. Megvan a pénz, a *kellő intelligencia*, a haladásért lelkesedő közönség, értem ez utóbbi tényező alatt a hazafias németiséget, mely heterogén államunk legkulturképebb eleme, legsimulékonyabb és asszimilálódóbb természetű faj, mely speciális nemzeti viszonyainkat, társadalmi szokásainkat, haladásunk és fejlődésünk feltételeit legjobban megérti és velünk karöltve dolgozik az egy és egységes nemzetállam kifejlesztésén.

Ha ezen feltételek megvannak, akkor nem lesz nehéz a hirdetett ígét testté változtatni, nem lesz nehéz megfejteni e forrongó kérdést oly formában, hogy Kula községe az 1910. év őszén megnyissa a kulai, valamint a körüyekebeli tanuló ifjuság számára a polgári iskola kapuit, hogy előkészítse az ipari és kereskedelmi pályára azt az ifjabb generációt, amely hivatva van a község ügyis fejlődő, vagyonosodó voltát nagy lépésekben előbbre vinni.

Ha a polg. iskolát felállították és tapasztalni fogják annak életképességét, áldását és hasznát: úgy meg van törve az út a felső ipariskola felé is, mert már megvan a természetes alap, melyre legszerencsésebben lehet egy ipari szakoktatást adó iskolát építeni.

Kula, középponti fekvésénél fogva is legalkalmasabb volna egy ily irányu intézmény befogadására fejlődési, ipari és kereskedelmi szempontból is.

De első az alap, a polg. iskola felállítása. Igazán nagy örömmel olvastam, hogy akadnak még Mecenások, akik áldozni tudnak a kultúra oltárára. Itt vannak a kulai tehetősebb polgárok, akik kijelentették, ha a polg. iskolát a község 1910. szept. 1-re felállítja, ők 200—200 kor. segítséget adnak a berendezési költségekhez. Ez az igazi lelke-

sedés és áldozatkészség a magyar nemzeti célt szolgáló intézményekért.

Igy haladhat és boldogulhat a köz mert nemzeti szellem lengi át a racionálisan gondolkodó kulai polgárság fölfogását és lelkét.

Meglátszik, hogy ez a nép tud akarni és lelkesedni, meglátszik, hogy szeplőtlen tiszta gondolkodását az egyenes uton szépen lehet vezetni, amit bizonyít Dr. Herrmann Antal egyetemi tanár Kulán való megjelenése és a Kaszinóban tartott szabadelőadása. Én, a ki ismerem a híres tudós tanár előadási módját, ismerem a néppel való bánását, a viszonyokhoz, körülményekhez való alkalmazkodását, széleskörű társadalmi és még nagyobb speciális irányu tudását, nem csodálkozom, hogy oly lelket tudott önteni a kulai hallgatóságba, hogy önadakozás útján is hajlandók a polg. iskolát megcsinálni.

Mert oly szépen, meggyőzően, lépésről lépésre haladva bizonyította be előttük az iskola fejlődésével párhuzamosan haladó nemzeti, ipari, kereskedelmi és gazdasági haladásukat, hogy Kula község nagy köszönettel és örökös hálával tartozik az önzetlen nemzeti célokért, a kultúra fejlődéséért, haladásáért mindig lelkesedni tudó Dr. Herrmann Antalnak.

Adja Isten, hogy a tudós apostol által Kula közönségének lelkébe elvetett egészséges magvak jó talajra találjanak. Ápolja a közönség a kikelt palántákat, hogy mielőbb kiülthesse azt Kula fórumára a konkrét polg. iskola formájában.

HIREK.

A függetlenségi kör mult vasárnapra hirdetett rendkívüli közgyűlését — határozatképtelensége miatt — jövő vasárnap, június 27-én, d. u. 3 órakor tartja meg.

Ujtás a kir. adóhivatalban. Az ujvidéki kir. adóhivatalnál f. július 1-től kezdve új, hivatalos órák-rendje lép életbe, amennyiben a hivatalos órák r. 7 órától déli 1 óráig tartanak, délután pedig nincs hivatal. Ez az ujtás, anélkül hogy a közönség érdekeit csorbítaná, mindenesetre némi enyhítése az adóhivatali tisztviselők testet-lelket ölé és szabadságot alig-alig nyújtó, fárasztó munka-tartamának s a jól megérdemelt pihenést, meg kis szabadságot nekik is megadja.

A felső kereskedelmi iskolában érettségire jelentkezett tanuló közül 2 jelesen, 13 jól, 21 elégségesen érettség és 2 két óra vizsávettetett.

Nagy katonai hangverseny. F. hó 25-én, pénteken a modernül berendezett és jó hírnévnek örvendő „Fehér hajó szálloda” kerti-helyiségében nagy katonai hangverseny lesz a Péterváradon állomásozó cs. és kir. 70. gyalogezred zenekara által, mely hangversenyre — tekintettel a szép és valogatott műsorra — a nagyközönség figyelmét felhívjuk. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj 40 fillér.

A zsidó templom felavatása. Mint értesülünk, az új zsinagóga ünnepélyes felavatása ez év szeptember 8 án lesz. Ugyane napon ünneplik Pap Ignác dr. főrabbi jubileumát, melynek előkészítésére egy nagy bizottság

alakul meg-
ünnepségek
ronát szava

Lövész

összesen 47

díjnyertes

Hesz Fr. (V)

F., Inotay.

Hesz Fr.

1/17. — Jöv

által kedve

150 m. távo

Nemz

május 31. s

az iskolákr

izgató kité

lameszme

iskolátörvé

gyarságot a

A kir. ügy

szerzőjét, P

ítélkezett a

bűnösnek m

akit a bírós

Nagy

értesülünk,

féle Modern

előadást tar

zötlen időj

tartjuk e

számára a

valaha az

érdeklődött.

Andrássy-u

napról-napr

szinre kiti

szellemes k

ságait kelle

Biztosra v

megerősíte

jukban szer

Uj fők

ség képvis

közgyűlés

tort választ

kántorral s

választás e

egész hitkö

Róth Frigye

galmas és

Bácsk

ka e. het

városok a

értékü mu

E kimutatá

gyarkanisza

és Ujvidék

kórház,

szerepel —

modern in

Hölgy

szabni is t

háza, ese

zódni lehet

tény szoci

Iparis

testület ig

a Szegede

mely Szeg

tessék át.

összes kon

Patics

tározta, h

és modern

jében. Az

miniszter

tének hat

alakul meg. A hitközség képviselőtestülete az ünnepségek költségeinek fedezésére 2000 koronát szavazott meg.

Lövészet. A polg. lövöldében e hó 20 án összesen 470 lövés tétetett, mely alkalommal dijnnyertes lón, még pedig a) mély lövésért; Hesz Fr. (V), Emberi M., Weichert M., Witz F., Inotay, Derner L. (IV); b) találó lövésért: Hesz Fr. ^{16/32}, Weichert M. ^{14/25}, Witz F. ^{9/17}. — Jövő vasárnap, jun. 27-én a lövészek által kedvelt kácsa-lövészet lesz, még pedig 150 m. távolba.

Nemzetiségi izgatás. A Branik m. é. május 31. számában „A szerb föllírás levétele az iskolákról” címén megjelent cikk erős, izgató kitételeket tartalmazott a magyar állameszme ellen. A cikk, mely Apponyi gróf iskolatörvényével foglalkozott, támadta a magyarságot a szerb nemzetiségekkel szemben. A kir. ügyészség pörbe fogta a közlemény szerzőjét, Pérics Jánost, aki felett mult héten ítélkezett a szegedi esküdtszék. Az esküdtek bűnösnek mondták ki izgatásban a vádlottat, akit a bíróság 1 havi államfogházra ítelt.

Nagy Endre Cabaretje. Mint örömmel értesülünk, az országszerte ismert Nagy Endre-féle Modern Szinpad, jövő vasárnap és hétfőn előadást tart a Récei-féle kioszkban, kedvőtlen időjárás a Vigadóban. Szükségtelennek tartjuk e sorokban Nagy Endre Cabaret számára a nagy dobogó megütni; mert aki valaha az ország fővárosában Cabaret iránt érdeklődött, annak utja mindig Nagy Endre Andrassy-ut helyiségeihez vezetett, ahol napról-napra zsufolt házak mellett kerültek színre kitünő előadásban mesés énekszámok, szellemes kuplék, a politikai helyzet visszasságait kellemesen ostromozó öt perces darabok. Biztosra vesszük, hogy Ujvidéken is csak megerősíteni fogják a mostani országos körutjukban szerzett kiváló hírnevüket.

Uj főkantor. Az ujvidéki izraelita hitközség képviselőtestülete vasárnap délelőtt tartott közgyűlésében Róth Frigyes gyöngyösi főkántort választotta meg Basser József volt bécsi kántorral szemben, kire tiz szavazatot esett. A választás eredménye nagy örömet keltett az egész hitközségben, ahol a már itt működött Róth Frigyest, mint rendkívül ambiciózus, szorgalmas és tisztességes embert igen szeretik.

Bácskai városok fejlődése. A „Közmunka” c. hetilap kimutatása szerint a magyar városok a legközelebbi jövőben 27,392,617 k. értékű munkálatokat akarnak végrehajtani. E kimutatásban a bácskai városok közt Magyarokanizsa, Zenta, Zombor, Baja, Szabadka és Ujvidék — utóbbi csatornázás, vízvezeték, kórház, ártézi fürdő, kulturpalotával szerepel — említettnek mint olyanok, melyek modern intézményekkel gazdagodni akarnak.

Hölgyek figyelmébe. Varrónők, akik szabni is tudnak, előnyös feltételek mellett a házba, esetleg vidékre is elmennek. Tudakozódni lehet levelező lapon az ujvidéki keresztény szociális egyesületnél.

Ipariskola Szabadkán. A szabadkai ipar-testület igen élénk mozgalmat indított, hogy a Szegeden fenálló fa- és fémpipari szakiskola, mely Szegeden megszűnik, Szabadkára helyeztessék át. A mozgalomban a városi érdekek összes komoly intézői is résztvesznek.

Palics fejlesztése. Szabadka város elhatározta, hogy 68,537 k. 5 f. előirányzattal új és modern szállót építtet Palics kies fürdőjében. Az erre vonatkozó vállalati szerződést a miniszter jóváhagyta, az új szálló elkészültének határideje pedig f. november 1-e. A

női fürdő is lényeges átalakításokon ment át, úgy hogy az a legmodernebb igényeknek is megfelel.

Temetés rendőri beavatkozással. Glozsanszky Milán óbecsei ácsmesternek meghalt a két éves kis fia. Mert az apa nazarénus volt és a gyermekét nem kereszteltette meg, a g. kel. pap vonakodott eltemetni; ámde a nazarénusok sem akarták befogadni temetőjükbe, mert Glozsanszky a nazarénus hitet sem igen tartotta s már évek óta feléjük sem ment. Minthogy pedig a kis halott már három napig feküdt a koporsóban, a rendőrségnek kellett beavatkozni s ennek intézkedése folytán azután a nazarénus temetőben hantolták el a kis gyermeket, mely se g. kel. se nazarénus nem volt.

Könyvkereskedők vasárnapja. A bajai könyvkereskedők — számra 3 cég — elhatározták, hogy üzleteiket f. jun. 20-tól augusztus 22-ig, vasárnap egész napon át zárva tartják.

Uj gyár Topolyán. Landesmann Lipót budapesti bankigazgató egy angol pénzeszoporttal egyesülten, 1 millió 200.000 kor. alaptőkével a zimonyi vonal mentén egy börgyárat akar alapítani s e célra Topolya ingyen telket és 10 évi adómentességet ajánlott fel. A vállalkozók még csak ezután fogják műszakilag megvizsgálni, vajon alkalmas hely-e Topolya, a szerződés még nincs megkötve, tehát önkéntelenül felvetődik az a kérdés — és ajánljuk intéző köreink figyelmébe — nem-e tehetne Ujvidék is hasonló előnyös ajánlatot, annál inkább, mivel Ujvidék városa fekvésénél fogva, de főleg forgalmi és közlekedési szempontokból mindenestre még jóval több kedvező előnnyel bír egy gyár alapítására, mint Topolya.

Gyermekotthon Palánkán. Az orsz. hajószövetség elhatározta, hogy a szövetség első gyermekotthonát Palánkán létesíti s ennek céljaira a község már eleve lakást, fűtést és világítást ajánlott fel, de fentartásához még nagyobb áldozatokkal is hozzájárulni kész. E gyermekotthonnak már a legközelebbi tanévben leendő megnyitására Palánka községe meghívta gróf Rattyány Tivadar orsz. képviselőt, mint az orsz. hajószövetség elnököt, aki megígérte, hogy a felavató ünnepélyre lejön Palánkára.

Uj főbíró. Az e hó 22-én Zomborban megtartott vármegyei közgyűlésen 12 pályázó sorából jött — Payerle N., Radics A. és Werner — közül Radics Aladár kulai szolgabíró választott meg 97 szótöbbséggel a palánkai járás fősolgabírójává.

Közs. jegyző választása. Petróc község képviselőtestülete e hó 19-én Nikolits Izidor fősolgabíró elnökle alatt tartott gyűlésén Dobřinszki Lodomir deronyai jegyzőt választotta meg — elhalálozott Pinterovits Jenő helyébe — közs. jegyzővé.

Az ország leghosszabb villamos vasutja. Szabadkai pénzemberekből álló egyesülés tárgyalásokat folytat a szabadkai vár. villamos vasut társasággal egészen a Tiszáig vezető villamos vasut kiépítése iránt. E vonalnak nagy kereskedelmi és ipari fontossága van, amely vonal a homokra épített Szabadkát a Tiszával összekötve, Magyarország leghosszabb villamos vasutja lenne.

Papszentelés. Kalocsán e hó 21. 24. és 26-án végzi Városv Gyula érsek a papszentelést, mely az idén abban nevezetesebb az előző éviéknél, hogy a kalocsai szeminárium IV. éves teológusain és a bajai rendház Ferenc rendi szerzetesein kívül két amerikai,

hartfordi egyházmegyei kispap is, Dejnán József és Doherty János is áldozárokká szenteltetnek.

A „Nyugat”. Most jelent meg az Ignotus, Fenyő Miksa és Osvát Ernő szerkesztése alatt a „Nyugat” legmodernebb szépirodalmi folyóirat 12. száma, a következő igen becses tartalommal, Lengyel Géza: Messel Alfréd, Ady Endre: Versek. Móricz Zsigmond: A hiba (Novella). Juhász Gyula: Versek. Karinth Frigyes: A mozgófénykép metafizikája. Gellért Oszkár: Versek. Jász Dezső: Etelka (Novella). Tóth Árpád: Versek. A Figyelő rovattartalma: Pour mieux Counaitre Homére (Babits Mihály); „A remény” (Lengyel Menyhért); Boró Lajos: Férfiak (Fenyő Miksa); A szomorúság tarlóján (Lengyel Menyhért); Vermes Ernő versei (Karinthy Frigyes); A holnap új könyvéről (Tóth Árpád). A „Nyugat” előfizetési ára fél évre 10 k. Előfizetheti a kiadóhivataiban, V. Dorottya-u. 14.

A termésbeeslés. Alig egy hét választ el Péter és Pál napjától, a termésaratás megkezdésének határidejétől és így a földművelésügyi miniszternek a terméskialátásokról kiadott jelentése kiváló fontossággal bír. Ez a becslés olyan kedvezőtlen, hogy alapos okunk van attól tartani, hogy ezen becslés alapján a tőzsdén ismét lényeges áremelkedésre lehetünk elkészülve. Ugyanis a buza-becslés 33 és fél millió métermázsát tüntet föl az elmúlt évi 40 millió métermázsával szemben, csökkenés tehát 6 és fél millió métermázsá. Hasonló kedvezőtlen reménységet nyujtanak a rozs és egyéb gabonaneműek.

A „Hazai ipari beszerzési források” hivatalos címtár első sorban az állami és törvényhatósági hivatalok közt díjtalan szétosztás céljából készült ugyan, de korlátolt száma példányban a közönség részére is utánnomattott. Minthogy azonban lépten-nyomon tapasztalható, hogy a közönség ezen címtár létezéséről és arról, hogy az hol szerezhető meg, nincse kellőképp tájékozva, a Kereskedelmi Múzeum szükségesnek tartja az érdeklődők figyelmét felhívni arra, hogy a közönség részére szánt szóbanlevő címtár kizárólag a Hazai ipari beszerzési források kiadóhivatalánál (Budapest, V. Akadémia-utca 3.) szerezhető meg 2 koronaért, mely összeg beküldése esetén a címtár az érdeklődőknek azonnal megküldetik.

Nyilt-tér.

A májusi éjjel határozottan csodálatos volt,

de mégis derekasan meghűtöttem magamat. Nos, szerezzon nekem a leggyorsabban a gyógyszer-tárból vagy a drogériából egy skatulya szodeni ásványpszittát, — de Fay-féle valódit! — hogy megszabaduljak ettől a bajtól. Arro nincs időm, hogy huruttal bibelődjem és hála Isten, a hurutnak nem is kell megőregednie, mióta a jótékony Fay-féle valódi szodeni rendelkezésre áll. Hiszen egy skatulya csak 1 korona 25 fillér, de utánzatot a legnagyobb határozottsággal vissza kell utasítani.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarország-
ra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr.
Neugasse, 17.

Felélős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Irodai gyakornok

mielőbbi belépésre kerestetik: Ajánlatok:
„Hermes” Kereskedelmi Tudakozódba
(Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc-ut 39. sz.)
- - - - - intézendők. - - - - -

Lakás!!

Uj épület Hán-utca 4. sz. a., mely 5 szobából, konyha, fürdőszoba, pince és csukott folyosóból áll, az egész lakásban gázvilágítással, augusztus 1-től kiadandó.

Tudósítás szücs-utca 16. sz.

Omnibusz.

Egy könnyű járatu, jó karban tartott omnibusz, mely főleg vidéki vendéglősök számára igen alkalmas, *szabad kézből, olcsón eladó.* Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Kerések augusztus elsejére három vagy négy szobás lakást, lehetőleg a belső városban.

Értesítéseket kér **MAYER JÓZSEF**
3-3 Ferencz Józseftér 2.

A gyermekekért!

Ahol gyermekek vannak a háznál, ahol könnyen emészthető ételekkel kell a beteget táplálni, ott ügyeljünk a következőkre:

Dr. Oetker használati utasítás alapján, **Dr. Oetker sütőporával**, a jelen kor legjobb sütőszereivel készült sütemények a legjobb, legkönnyebb tápszerek. Saját konyhánkon készítve, tejet, zsírt, lisztet, tojást, cukrot, tehát a legszükségesebb anyagot tartalmazzák könnyen emészthető és — mi fontos, igen ízletes formában. A sütő nagy hőfoka következtében a liszt keményítő-szeméi kinyílnak, a tej felesleges víze elpárolog és a tejben esetleg található baktériumok meg-*emmisülnek*. Az önkísértet és kipróbálás minden háziasszonyt és anyát meg fog győzni. Használati utasítás ingyen. Dr. Oetker sütőpora mindenütt kapható.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhá- hoz (kabát, nad- drág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 korona 1 szelvény 10 korona 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona
---	---

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, színtuigy felöltőszövetet, turisztalódent, selyemkamgarnt stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztgyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnév, a melyeket a magánvő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cég. nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentéke nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Két külön álló, csinosan butorozott szoba bérbe adandó, esetleg teljes ellátással uri házban. — Ugyanott két nagy fészter kátrányburkolat fedéllel olcsón eladó.

Bővebbet e lap nyomdájában
2-3 Hirschenhauser urnál.

Hat éves leányka mellé végzett óvónő kerestetik.

Bővebbet Kossuth Lajos u.
13. szám I-ső emelet. 1-3

Matkovits

szobafestő

és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Eladó ház.

Petőfi-utca 14. sz. Balla-féle ház, 5 szoba, előszoba, konyha, zárt folyosó és istálló és raktárhelyiségekkel szabad kézből rendkívül kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítással *Hajós Miksa* ur szolgál az Ipar- és Kereskedelmi takarékpénztár titkára Kossuth Lajos-utca 49.

Ugyanott *bérbeadó*: egy műhelynek is használható szép, tágas raktárhelyiség és egy nagy istálló több lóra.

Aradon a

„FEKETE SAS” SZÁLLODA,

kávéház, étterem

kiadó.

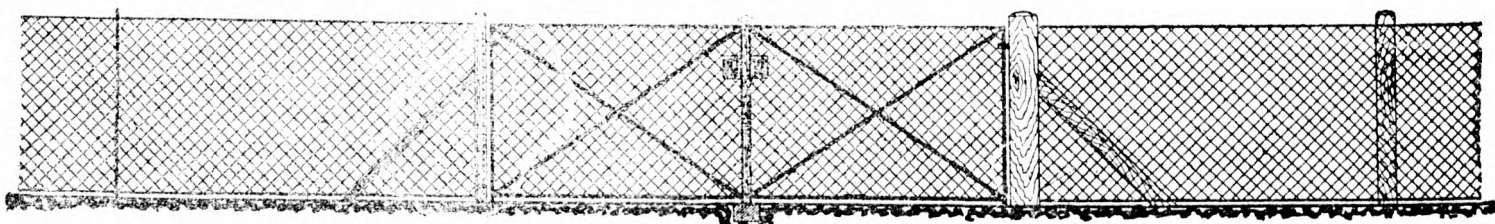
Közelebbi felvilágosítást ad:

Dr. Tolnay János, ügyvéd.

OLCSÓ SODRONYKERITÉS!

Sodronygépfonatok vas- és horganyzott sodronyból,
a sodrony vastagsága és fonatürbőség szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 1-20-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaárú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!

Mint
szongó n
százai: ug
féle hires
sábjain az
ka nádas
pihenve,
tanyára, a

Hogy
Klassz

juk kifej
főispánul

függetlens
vitelen. A

vitatkozva,
zise közep

abszoluziz
alhotmány

dani, am
akkor nem

kisérletek
honorálni

kább egy
védelmére

ezzel a vá
ban küldte

mentbe.

Csak k

politikai

mondva,

Vagy olya

király, hog

ségi pártb

nal, hogy

lenségi tö

Ha a k

tani korm

kötelezett

mai aggál

kormányal

ilyen vagy

mentárizm

Mert a

mányalaki

bele a p

mert hisze

diesekedjé

előtte áll

többség ö

megbízata

az alkotmá

most a k

megbizott

indul utjár

ségből ala

BO

Uj